

методология се оказва достатъчно ефективна, позволявайки да се следи не някакво формално проявление, а най-същностната характеристика на научната продуктивност, нейният евристичен компонент - производството на ново научно знание. При това се борави с резултативен показател, който по естествен начин операционализира понятието „научна продуктивност“ и дава възможност за предоставяне на по-детайлна, гъвкава и структурирана информация за изследвания обект. От друга страна, важен показател за качеството и значимостта на съответните научни публикации е тяхната цитируемост. Актът на цитиране сам по себе си сменя цяла гама съществени междусубектни отношения в научната дейност, и то главно в оценъчен аспект.

Показателите „публикационна активност“ и „цитируемост“ формират основно критериите за принос в световния информационен поток, за степента на участие в системата на международните научни комуникации. Тяхната квантификация се извършва на основата на количеството публикации и броя на получените за тях цитати.

Обобщена информация за броя на публикациите (по страни, научни направления и пр.), както и на получените за тях цитати могат да се вземат от базите данни на американския Институт за научна информация (ISI) във Филаделфия Science Citation Index (SCI) и National Science Indicators (NSI) - в кратка версия, обхващаща 24 окрупнени научни области, и в разширен вариант, отразяващ данните за 105 научни области (послужил като основа и на настоящото изследване). Естествено от това произтича известна условност в получените резултати, тъй като е налице една относителна непълнота на използваните бази данни по отношение на някои национални издания (*Рожков, Меламед, Кереева, 1991*). Специално от българските списания до 1994 г. е индексирано само „Доклади на БАН“, като след тази дата отпада и то, което например е причината за рязкото снижение на броя индексирани български публикации в областта „Мултидисциплинарни изследвания“. Трябва също да се има предвид, че в продължение на много години основните съавтори на българските учени бяха техните колеги от СССР, а по-късно - от ОНД. Много съвместни документи се публикуваха в съветски списания, индексирани в SCI. Сега научноиздателската дейност в Русия, както и в другите страни от бившия Съветски съюз, е в сложно състояние: някои списания престанаха да излизат въобще, други излизат твърде нередовно и/или с голямо закъснение. Всичко това рефлектира негативно върху представеността на публикуваните в тях документи, в това число и от български автори.

МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

За целите на изследването е формирана извадка с библиометричните данни (брой публикации и брой цитирания) за 43 научни области (от общо 105 според разширения класификатор на NSI), като са подбрани тези с най-високи стойности и по двата показателя (табл. 1). Информационният масив обхваща периода 1981-1998 г.